

ת"פ 31448/01/11 - מדינת ישראל - משרד הכלכלה נגד י.י.א. אחזקה ושירותים בע"מ, ח.פ, ולדימיר גלמן,

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ת"פ 31448-01-11

29 פברואר 2016

בפני כבוד השופט יוסף יוספי

המאשימה

מדינת ישראל - משרד הכלכלה ע"י ב"כ ישראל שניידרמן

נגד

הנאשמים

1. י.י.א. אחזקה ושירותים בע"מ, ח.פ.
2. ולדימיר גלמן, ע"י ב"כ עו"ד אמיר קמינצקי

הכרעת דין

1. בהתאם לסעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב - 1982, הנני מודיע כי החלטתי לזכות את הנאשמים מהעבירות שיוחסו להם בכתב האישום.

לנאשמת 1 יוחסו עבירות של אי מתן פדיון חופשה, עבירה לפי **סעיפים 13 ו-28 (א)(2) לחוק חופשה שנתית, תשי"א - 1951** - 4 עבירות, ואי תשלום שכר מינימום, עבירה לפי **סעיפים 2(א) ו-14 לחוק שכר מינימום, תשמ"ז - 1987** - 3 עבירות.

לנאשם 2 יוחסו עבירות של אי מתן פדיון חופשה, עבירה לפי **סעיפים 13, 28(א)(2) ו-29 לחוק חופשה שנתית, תשי"א - 1951** - 4 עבירות, ואי תשלום שכר מינימום, עבירה לפי **סעיפים 2(א), 14 ו-15 לחוק שכר מינימום, תשמ"ז - 1987** - 3 עבירות.

2. **על פי כתב האישום**, הנאשמת 1 (להלן: "**הנאשמת**") הינה חברה בע"מ אשר סיפקה שירותי נקיון במוסדות ציבוריים, בין השאר בבית הספר הממלכתי קהילתי "עופרים" בעיר ערד. הנאשמת לא שילמה ל-4 עובדים פדיון חופשה בתוך זמן סביר לאחר סיום עבודתם שהיה ביום 31/8/09, ולא שילמה שכר מינימום ל-3 עובדות.

הנאשם 2 היה הבעלים והמנהל של נאשמת 1, והיה אחראי בין היתר על העובדים בה.

3. במענה להקראת כתב האישום, כפרו הנאשמים באישומים כנגדם, תוך שהם מוסיפים כי הנאשם 2 (להלן: "**הנאשם**") הינו הבעלים של 50% מהמניות בנאשמת, וכן שהנאשמת אינה קבלן כוח אדם אלא

קבלן שירות.

4. הנאשמים כפרו באישומים נגדם, ועל כן נשמעו הוכחות בתיק. לאחר קיום מסכת ראיות, הגישו הצדדים את סיכומיהם בכתב לפי בקשתם.

בדיון מיום 8/7/12 תוקן כתב האישום, עת הוספה עדה ונגרע עד מרשימת העדים מטעם המאשימה. כמו כן, הוגשו מסמכים בהסכמה מטעם המאשימה ומטעם הנאשמים.

5. מטעם המאשימה העידו **מר ליאור קולר** -מפקח במאשימה, **מר אלי שטרן** - מפקח בנאשמת 1, **מר וסרמן סטניסלב** - מפקח במאשימה, **גב' וירכינב אלינה** - חוקרת במאשימה, **גב' פרנץ יקטרינה** - מנהלת חשבונות בחברה שנתנה שירותי הנהלת חשבונות לנאשמת 1, **גב' ויטה ריישביץ** - מזכירה בנאשמת 1, **גב' לודמילה גלמן** - פקידה בנאשמת 1, **גב' מאיה לוקובסקי** - עובדת לשעבר בנאשמת 1, **גב' ראיסה סמרקוביץ** - עובדת לשעבר בנאשמת 1, **גב' זנאידה סירומיאטניקו** - עובדת בנאשמת 1, **ומר קרוז לזר** - עובד בנאשמת 1.

מנגד, מטעם הנאשמים העיד הנאשם 2 **מר ולדימיר גלמן**, אשר שימש כמנהל וכבעלים של נאשמת 1.

נקדים אחרית לראשית ונציין, כי מהתמונה שנפרשה בפני בית הדין עולה כי המאשימה לא הוכיחה את העבירות שיוחסו לנאשמים בכתב האישום. להלן נדון בעבירות אחת לאחת.

האישום בגין אי תשלום שכר מינימום

6. המאשימה ניסתה בין השאר לבסס את טענותיה באמצעות רישומים שביצעה אחת העובדות נשוא כתב האישום, **גב' ראיסה סמרקוביץ (מ"א/30)**. מאחר וגב' סמרקוביץ ביצעה את הרישומים בשפה הרוסית, במהלך החקירה שביצעה המאשימה, החוקר סטניסלב אשר שולט בשפה הרוסית, תרגם לבקשת המפקח קולר את האמור ברישומים לטבלה **(מ"א/31)**.

מעדותו של המפקח קולר עלה, כי הרישומים הנ"ל נערכו לאור בקשת המאשימה מהעובדות לנהל רישום של השעות אותן הן עובדות, וזאת למשך חודשיים, אשר לאחריהם יחזרו המפקחים לבדוק את הדברים.

בסופו של יום, רק עובדת אחת, **גב' ראיסה**, ביצעה רישום שעות עבודה, והיא עשתה זאת גם ביחס לשתי העובדות האחרות. רישום זה הוגש ע"י המאשימה כראיה מרכזית לביסוס האישום הנוגע לאי תשלום שכר מינימום.

לאחר שמיעת העדויות עולה, כי לא ניתן לבסס הרשעה בפלילים בנסיבות העניין. מדובר ברישומי שעות אשר עולים מהם מספר תהיות וספקות.

כך למשל, מעיון ברישומים עלה כי תמיד מדובר בשעות עגולות. מעבר לכך, בהתאם לרישומים, היו ימים רבים בהם **גב' ראיסה סמרקוביץ**, אשר ערכה את הרישומים, סיימה לעבוד מוקדם יותר מחברותיה לעבודה, כך

שברור כי לא יכלה לראות ולדעת מתי הן סיימו את עבודתן בפועל. יודגש כי הדבר נכון ביחס לרוב הימים המופיעים ברישומים.

המפקח קולר בעדותו לא שלל כי יתכן והנאשמים שמעו לראשונה רק במסגרת החקירה דן כי העובדים נשוא כתב האישום עבדו שעות עודפות. כפי שהתברר ממסכת הראיות, העובדות נשוא כתב האישום לא התלוננו לפני הנאשמים ולא דרשו תשלום שכר עבודה על השעות העודפות שלכאורה עבדו. כך גם עלה מהודעתו של המפקח בנאשמת 1 (מר אלי שטרן), וכן מגירסתו של הנאשם 2, אשר לגביה עוד יפורט להלן.

עוד עלה, כי אב הבית בבית הספר נשוא כתב האישום, לא הובא לעדות. עסקינן בעד חשוב ביותר בנסיבות העניין, היות ועדותו יכלה לשפוך אור על שעות העבודה של העובדות נשוא כתב האישום, כמו גם על היקף העבודה אותה נדרשו לבצע. חיוניות עדותו של אב הבית עולה מכלל התמונה שנפרשה בפני בית הדין, בשים לב כי הוא למעשה היה הדמות אשר ליוותה מטעם בית הספר את עבודת התובעות באופן יומיומי. היינו, אדם זה יכל להעיד ממקור ראשון אודות העבודה שבוצעה, ועדותו היתה חיונית בפרט עת עסקינן בעד אובייקטיבי.

אין לקבל את טענת המאשימה, לפיה לא ניתן היה להביא עד לעדות היות והוא התחלף. שהרי, גם אדם שסיים למלא תפקיד ניתן לזמן לעדות.

בנוסף, לא עלה בידי המפקח קולר לסתור את הספקות שעלו מרישומי שעות העבודה של העובדות, כפי שנרשמו על ידי העובדת ראיסה סמרקוביץ. מרישומי השעות עולה, כי קיימים פערי שעות משמעותיים בין ימי העבודה השונים, דבר תמוה בשים לב כי דובר בהיקף עבודה קבוע שנדרש מהן רוב הזמן.

בנוסף, המאשימה לא התייחסה לכך שכאשר העובדות נדרשו לבצע עבודה נוספת, הן קיבלו תוספת שכר.

עוד ראוי לציין, כי לטענת הנאשמים הגדרת העבודה והיקף שעות העבודה לביצועה נקבעו במכרזים שפורסמו על ידי הרשויות המקומיות, והזוכים בהם צריכים היו לפעול על פיהם. מעדותו של מפקח המאשימה עלה כי הוא מודע לכך, אך המאשימה לא זימנה לעדות נציג של הרשות המקומית כדי לברר סוגייה זו, ואף לא חקרה בנושא, הגם שעסקינן בנושא מהותי, והדבר משמש כנגדה.

7. גם בעדותו של מר אלי שטרן, אשר היה מפקח מטעם הנאשמת 1, לא היה כדי לתרום לביסוס האישומים. מעדותו עלה כי הוא היה אחראי על ביצוע העבודה, ולא על הקשר עם הרשות המקומית, היות והוא רק סיפק חומרי ניקוי לעובדים. מעדותו עלה עוד, כי הוא לא פיקח על עבודת העובדות באופן יומיומי, ולא היה בודק מתי הן הגיעו לעבודה ומתי סיימו לעבוד. מעדותו עלה כי העובדות הגיעו בשעה שהסתיימו הלימודים, והיה ידוע מה הזמן שהקציבו להן ומה השטח שהקציבו להן.

עדותו של עד זה תמכה בגירסתו של הנאשם 2, לפיה הוא ישב עם העובדות עוד ביום הראשון לעבודה והגדיר איתן בהסכמה את השטח שעליהן לנקות ואת הזמן לביצוע.

כמו כן, יש בעדותו של עד זה כדי לקעקע את האמור ברישומי השעות שנעשו על ידי העובדת ראיסה סמרקוביץ. עד זה העיד, כי העובדות הגיעו בזמן החופשי לאחר תום שעות הלימודים, וחלקן אף הגיע בשעה 14:30 ואילך ואפילו בשעות הערב. נתון זה סותר את האמור ברישומים, לפיו העובדות הגיעו יחד באותה שעה כמעט מדי יום.

היקף העבודה לפי גרסתו של עד זה היה בין שעה וחצי לשלוש שעות. הוא הודה כי לא פיקח על שעות העבודה מדי יום, אלא רק על איסוף מספר ימי העבודה, דהיינו בדק רק את עצם הנוכחות של העובדות בכל יום. עוד העיד הוא, כי לעיתים היה מגיע לבית הספר בשעות שהעובדות צריכות היו להיות נוכחות, ולא תמיד מצא אותן שם. עד זה הוסיף כי היו פעמים בהן העובדות עבדו בשטח שאינו השטח שהוגדר להן, ובגין כך שולמה תמורה נוספת בנפרד.

8. גב' פרנץ יקטרינה, אשר שימשה כמנהלת חשבונות חיצונית של הנאשמת, העידה לפנינו ביחס לאופן חישוב ותשלום זכויות העובדים. העדה ענתה על ששאלה באופן נהיר וממצה, אך אין בעדותה כדי לתרום לביסוס האישום כנגד הנאשמים. עדה זאת העידה ביחס לצד הטכני של "בניית" תלוש השכר והנפקתו, אולם את "חומר הגלם" היתה מקבלת מלודמילה או ויטה אשר היו עובדות הנאשמת 1.

9. גב' ויטה רישביץ, המשמשת כמזכירה בנאשמת 1 גם היום, העידה כי תפקידה היה להעביר את הנתונים בדבר שעות העבודה של העובדים לגורמים שהיו מכינים את המשכורות. מעדותה עלה, כי לא קיבלה דיווח ביחס לשעות הכניסה והיציאה, אלא רק ביחס לכמות שעות העבודה של העובדים. במסגרת עדותה הוסיפה, כי אחת מהעובדות נשוא כתב האישום התקשרה אליה למשרד, וכי מדברי העובדת עלה כי היא חשבה שבגלל המשפט היא צריכה לקבל כספים.

10. גב' לודמילה גלמן, אשתו של נאשם 2, משמשת כפקידה בנאשמת 1 וכאחראית על ריכוז החומר והעברתו להנהלת חשבונות. עדה זו נחקרה בבית הדין במסגרת חקירה ראשית ונגדית, ועובר לכך מסרה הודעות למאשימה במספר הזדמנויות שונות.

מעדותה ומהודעותיה עולה, כי לא נמסרו לה דיווחים באופן שוטף ומסודר וכי לעיתים נמסרו לה נתונים בעל פה ביחס לנוכחות העובדים בעבודה. העדה תיארה כי קיבלה דיווחים מהמפקח, שכללו את מספר השעות שעבד העובד סה"כ כל החודש; וכן פירוט מתי מגיע לעובד גמול על עבודה נוספת שבוצעה מעבר לעבודה הקבועה. בהקשר זה הוצג תלוש שכר (נ/2) בפני העדה, ממנו עולה שבחודש 1/09, כאשר עבדה גב' ראיסה סמרקוביץ שעות עבודה החורגות מהשעות הקבועות, היא קיבלה תמורה מתאימה.

11. עדויות העובדים נשוא כתב האישום

גב' מאיה לוקובסקי

מעדות עדה זו עלה, כי עובר להעסקתה על ידי הנאשמים היא עבדה בבית הספר נשוא כתב האישום במשך 15 שנים. עוד העידה, כי נאשם 2 דובר את השפה הרוסית, וכי לפיכך דיברה איתו ברוסית. עדותה אמנם היתה רק ביחס לנושא פדיון החופשה (עליו נעמוד בהמשך), אך לנתונים אותם מסרה ישנה חשיבות להכרעה בתיק דן כפי שעוד יפורט להלן.

גב' ראיסה סמרקוביץ

עדה זו מסרה 3 הודעות למאשימה, וכן העידה בבית הדין. עדה זו ערכה את רישומי השעות (מ"א/30) עליהם בעיקר ביססה המאשימה את אישומיה. מעדותה עלה, כי היא עבדה אצל הנאשמים 6 שנים בבית ספר זה, וכן שעבדה בהיקפים משתנים בהתאם לצורכי העבודה מדי יום ובהתאם למצב הנקיון בבית הספר; 4 שעות, לעיתים 5 שעות ולעיתים 3 שעות. כבר בעדותה במסגרת החקירה הראשית העידה, כי פנתה בעיקר לאב הבית בבית הספר והתלוננה כי "יש הרבה עבודה". עוד העידה, כי קיבלה הוראות מאב הבית ולא מהמפקח של נאשמת 1 (מר אלי שטרן), אשר היה רק מספק את חומרי הניקוי. לעתים רחוקות היא היתה פוגשת את נאשם 2.

במסגרת חקירתה הנגדית, עדה זו הודתה כי החלה לרשום את שעות העבודה לבקשת המאשימה, ולא מיוזמתה כפי שציינה בחקירתה הראשית. כפי שכבר צוין לעיל ביחס לרישומיה, ציינה העדה שכאשר היא יצאה מהעבודה מוקדם יותר מחברותיה היא הייתה מבצעת את רישומי שעות עבודתן על פי דיווחיהן בעל פה. עדה זו גם טענה כי שעות העבודה משתנות, היות ולעיתים בחדר מורים יש ישיבות והיא מתחילה לנקות רק כאשר הן מסתיימות. עדה זו הודתה, כי לא פנתה לנאשמים כדי לקבל תשלום נוסף בגין השעות אותן רשמה לבקשת המאשימה. התברר כי עדה זו עובדת 6 שנים באותו בית ספר, באותה מתכונת עבודה, הגם שהתחלפו המעסיקים לאורך השנים.

לאחר שמיעת עדותה של עדה זו, התרשמתי כי אין לקבל כראיה מהימנה את הרישומים שערכה; הן מאחר ומעדותה עלו ספקות ותהיות, הן לאור ההתרשמות מעדותה, והן מאחר וחלק מהרישומים שערכה מהווים למעשה עדות מפי השמועה.

העדה זנאידה סירומיאטניקו

בעדותה ציינה העדה כי הנאשם 2 קבע שעליה לעבוד שעה וארבעים דקות בכל יום, אך בפועל עבדה שלוש שעות עד שלוש וחצי שעות ביום. גם עדה זו הודתה, כי לא פנתה לנאשמים ולא התלוננה ביחס לכך שעבדה יותר שעות מאלה ששולמו לה, ואף בסיום עבודתה אצל הנאשמים לא התלוננה. לפי עדותה, יחסיה עם הנאשם 2 (אשר לדבריה הוא אדם טוב) היו טובים. עדה זו ציינה, כי בתחילת העבודה הנאשם 2 הראה לה מה עליה לנקות בפרק זמן של שעה וארבעים דקות.

עדה זו טענה שלא קיבלה אף פעם גמול בגין תוספת שעות, אך כאשר הוצג בפניה כי בתלוש השכר של חודש 1/09 שולמה לה תוספת, ענתה שלא שמה לב ושלא בדקה. מעדותה אף עלה, כי גב' ראיסה סמרקוביץ החלה לנהל רישום רק לאחר שחוקרי המאשימה פנו אליה וביקשו לעשות זאת.

עדויות של מר קרוז לזר

גם עד זה העיד כי לא היתה בעיית תקשורת עם הנאשם 2 בהיותו דובר רוסית. גם עד זה העיד כי הוגדרו לו שעות העבודה ושטח העבודה. עוד הוסיף, כי מסגרת הזמן היתה קבועה, שעה וחצי בכל יום, ושלא ביקשו ממנו לעבוד שעות נוספות. הגם ששמו של עד זה לא נכלל בכתב האישום ביחס לביצוע העבירות על חוק שכר מינימום, הרי שישנה חשיבות לגירסתו. ביחס לעד זה, ניטשה מחלוקת בנוגע להודעה אשר לכאורה נגבתה ממנו על ידי המאשימה. במסגרת עדותו טען, כי החתימה על ההודעה

מיום 8/2/09 אינה שלו. אמנם, עד זה הודה כי נשאל שאלות על ידי המאשימה, אך מסר כי הוא לא חתם על הודעה זו. טענתו זו לא נסתרה.

לאחר שמיעת עדותו ולאור ההתרשמות ממנה, עולה כי אין לקבל כראיה את הודעתו שהוגשה על ידי המאשימה, וכי יש להעדיף את עדותו בבית הדין.

12. עדותו של הנאשם 2

נאשם 2 אשר העיד לפנינו מסר גם הודעות לחוקרי המאשימה. עדותו של עד זה הותרה על בית הדין רושם מהימן ביותר. עד זה ענה על כל שנשאל, והסביר את השתלשלות העניינים ואת הנסיבות סביב העסקתם של כלל עובדי החברה בכלל ושל העובדים נשוא כתב האישום בפרט.

במסגרת עדותו תיאר העד כיצד פועלת הנאשמת 1 גם במסגרת שירותי הניקיון שהיא נותנת לגופים אחרים. ביחס לתיק דנן, העיד הנאשם 2 כי לאחר שזכה במכרז נפגש עם כל העובדים של הקבלן הקודם וניהל אסיפה בשפה הרוסית. באסיפה זו ביקש מהם לסכם לו נתונים ביחס להיקף העבודה אותה ביצעו עד אז, ולאחר שבדק את הנתונים, הוסכם כי העובדים ימשיכו לעבוד באותם תנאים שעבדו גם קודם לכן.

כפי שגם העידו רוב העובדים, טען הנאשם 2 כי אף פעם לא פנו אליו בתלונות בנוגע למשכורת ולהיקף העבודה. נאשם 2 גם הפנה לביקורת שערך המאשימה ביישוב עומר, במסגרתה לא נמצאו ליקויים, והסביר כי בעומר הנאשמת היתה מסייעת את העובדים אל העבודה וממנה בשעות קבועות. לעומת זאת, במקרה דנן העובדים גרו בעיר ערד בקרבת בית הספר (מרחק הליכה), ולכן לא היו הסעות והעובדים הגיעו באופן עצמאי, וקיבלו הנחייה לעבוד רק כשבית הספר ריק מתלמידים. מאחר ומדובר במוסדות חינוך עם יום לימודים ארוך, בשונה מביישוב עומר, אזי זמני העבודה היו משתנים.

גם בחקירתו הנגדית, לא נסתרה גירסתו של נאשם 2 כפי שהובאה בעדותו הראשית ובהודעותיו למאשימה. נאשם 2 הסביר, כי לעובדים הוגדר שטח קצוב לניקיון בזמן מוגדר, וכי הדבר נגזר מתנאי המכרז. גירסתו של נאשם 2, לפיה קבע את תנאי העובדים בהתאם לתנאי המכרז, לא נסתרה כלל.

נאשם 2 התייחס גם לעדותה של גב' ראיסה סמרקוביץ, שערכה את רישומי השעות, ולטענתה כי עבדה בכל יום 3,4 ו-5 שעות, באומרו כי "זה לא הגיוני, אותו שטח לנקות שלוש או ארבע או בחמש שעות". גם כאשר נדרש להתייחס לתלושי השכר מ"א/33, מ"א/34 הסביר היטב את האמור בהם. כפי שהסביר, עובדת שביצעה עבודה לפי דרישת הנאשמת 1 מעבר למה שהוגדר לה, קיבלה תוספת תשלום, והדבר התבטא בהתאם בתלושי השכר.

יצוין כי עדותו של הנאשם 2 תאמה את עדותו של המפקח בנאשמת (מר שטרן).

13. מכל האמור לעיל עולה, כי האישום ביחס לאי תשלום שכר מינימום לא הוכח.

הנאשמת 1 זכתה במכרז בנקיון בית ספר. בטרם החלה בביצוע עבודות, ישבו נציגיה עם העובדות שעבדו במקום במשך שנים, ובדקו עימן את משך העבודה הנדרש לגבי כל שטח. העובדות הציגו את משך העבודה שעבדו עד אז, תוך שהן מציגות מצג כי מדובר בזמן סביר לביצוע כל עבודה. בתגובה, הנאשמים הסכימו כי אותן

עובדות ימשיכו לעבוד בהתאם לנוסחה לפיה עבדו עובר לכך.

לאחר שהושג הסיכום, העובדות המשיכו לעבוד באותו מקום ולבצע את אותה עבודה, וזאת עבור הנאשמים. בהתאם לסיכום שהושג, היה על העובדות לנקות שטח מוגדר בתוך זמן קצוב. במשך כל שנות העבודה עבור הנאשמים ביצעו העובדות את העבודה מבלי להעלות כל טענה, כך שהנאשמים הניחו בתום לב כי העובדות מסיימות את העבודה הנדרשת בתוך הזמן שהוקצב בהסכמה. מדובר בבית ספר בו לא היה שעון נוכחות, וזמני העבודה לא היו קבועים. העובדות הגיעו לעבודה באופן עצמאי, ולפיכך, בלית תלונות מצידן, לא ניתן היה לדעת אם הן חורגות מהזמן שהוקצב להן. ונזכיר כי מדובר בעובדות ותיקות שעבדו לפי כן במשך שנים באותו מקום, באותה העבודה ובהתאם לאותה נוסחה.

והוכח כי בעת שהעובדות נתבקשו לבצע עבודה נוספת, כמו במקרה שבו עובדת אחת חלתה וחברתה החליפה אותה, הן קיבלו תוספת תשלום בגין העבודה הנוספת.

לאור כל האמור לעיל, עולה כי לא הוכח כלל שהעובדות עבדו מעבר למכסת השעות שהוקצבה להן. וגם אם עובדת כזו או אחרת החליטה על דעת עצמה לחרוג מאותה מכסת שעות שנקבעה לה, וזאת מבלי להודיע לנאשמים, הרי שלא ניתן לבסס על כך אישום.

ונזכיר כי הרישומים שביצעה העובדת ראיסה סמרקוביץ אינם יכולים להוות ראיה לביסוס אישום, באשר אינם רישומים מהימנים. באשר לרישומים שערכה ביחס לעובדות האחרות, עסקינן בעדות מפי השמועה, שהוכח במקרה דנן כי היא אינה משקפת את שעות העבודה האמיתיות; וביחס לעובדת ראיסה סמרקוביץ בעצמה, עלו תמיהות שונות לפיהן אין לקבל רישומים אלה כראיה.

ונוסיף כי כפי שעלה, העובדות סברו כי הן עתידות לקבל תשלום נוסף בגין החקירה שבוצעה. עקב זאת, יש להתייחס באופן המתאים לרישומים שביצעה העובדת ראיסה סמרקוביץ, שנעשו בהתאם לבקשת החוקרים ומתוך תקווה לקבל תשלום נוסף בגין העבודה שבוצעה.

14. לאחר שנקבע לעיל כי האישום לא הוכח, הרי שמעבר לנדרש יש לציין כי המאשימה יכולה להביא ראיות ועדים נוספים, אולם נמנעה מכך ללא הסבר מוצדק.

כך למשל, לא הובא לעדות אב הבית בבית הספר, שיכל להעיד לגבי שעות העבודה של העובדות. בנוסף, לא הובא לעדות נציג הרשות המקומית, שהיא זו שהוציאה את המכרז בו זכתה הנאשמת 1. מעדות שכזו ניתן היה ללמוד אודות טענת הנאשמים כי שעות העבודה שהוקצבו לעובדות נגזרו מתנאי המכרז.

בנוסף, לא הובאה כל עדות או ראיה ביחס לרישומי האזעקות בבית הספר, מהן ניתן היה ללמוד מתי פעלה האזעקה ומתי לא, דבר שיכול היה ללמד אודות שעות העבודה של העובדות. בהקשר זה נזכיר, כי העובדת ראיסה סמרקוביץ העידה כי היא הפעילה את האזעקה בתום עבודת הנקיון.

בהקשר זה ידועה ההלכה לפיה:

"...כלל נקוט בידי בתי המשפט מימים ימימה, שמעמידים

בעל-דין בחזקתו, שלא ימנע מבית המשפט ראייה, שהיא לטובתו,
ואם נמנע מהבאת ראייה רלבנטית שהיא בהישג ידו, ואין לכך הסבר
סביר, ניתן להסיק, שאילו הובאה הראייה, הייתה פועלת נגדו. כלל
זה מקובל ומושרש הן במשפטים אזרחיים והן במשפטים פליליים,
וככל שהראייה יותר משמעותית, כן רשאי בית המשפט להסיק מאי-
הצגתה מסקנות מכריעות יותר וקיצוניות יותר נגד מי שנמנע מהצגתה".

ראו: ע"א 548/78 שרון - לוי פד"י לה (1) 736, 760 (ההדגשות הוספו).

וכן ראו: ע"א 27/91 קבלו - שמעון, פד"י מט (1) 457.

ע"א 3199/93 קראוס - ידיעות אחרונות בע"מ, פד"י מט (2) 843.

יעקב קדמי, על הראיות (מהדורת תשנ"ט), עמ' 1396 - 1398.

במקרה דנן, לאור האמור לעיל, יש לקבוע כי אי הבאת העדים והראיות, צריך לשמש כנגד המאשימה.
עם זאת, הדברים נאמרים כנדבך נוסף, לאחר שקבעתי כבר לעיל כי האישום לא הוכח, וזאת עוד
בטרם נעשה שימוש בהחלת חזקה זו.

15. לאור כל האמור לעיל, יש לזכות את הנאשמים מן האישום ביחס לאי תשלום שכר מינימום.

האישום בגין אי מתן פדיון חופשה

16. בנוסף לאישום דלעיל, הנאשמים הואשמו בכך שלא שילמו ל-4 עובדים פדיון חופשה בתוך זמן סביר
לאחר סיום עבודתם, שחל ביום 31/8/09. לטענת המאשימה, התשלומים בגין פדיון חופשה שולמו
בהתאם לאמור במכתב הנאשמת למאשימה (מ"א/32):

מר לזר קרוז - קיבל תשלום על סך 3,000 ₪ ביום 18/2/10.

גב' זנאידה סירומיאטניקו - קיבלה תשלום על סך 4,000 ₪ ביום 15/11/09.

גב' ראיסה סמרקוביץ - קיבלה תשלום על סך 2,000 ₪ ביום 2/2/10.

גב' מאיה לוקובסקי - קיבלה תשלום על סך 2,000 ₪ ביום 6/1/10.

17. **לטענת המאשימה**, מעדויות העובדות ונאשם 2 עולה, כי לא היה שום הצדק לדחיית מועד תשלומי פדיון חופשה המגיעים לעובדים למועדים רחוקים מסיום יחסי העבודה. הטענה כי העובדים המשיכו לעבוד באותו מקום באמצעות הרשות המקומית, הינה "טענה כבושה" אשר לא הועלתה על ידי נאשם 2 בזמן חקירותיו על ידי המאשימה.

18. **לטענת הנאשמים**, בחילופי מעסיקים אין יסוד כלל לאישום בנושא החופשה, היות וזכויות העובדים נשמרות כלפי המעסיק החדש. דהיינו, הנאשמת 1 שילמה ביתר את רכיב פדיון החופשה, וכלל אין עבירה תאורטית בגין תשלום שבוצע ביתר. עוד טענו הנאשמים, כי הנפיקו תלושי שכר בגין פדיון חופשה וחיכו לעובדים לבצע גמר חשבון. הנאשם 2 העיד בכנות על ההתלבטות שהיתה לו בנושא לאור החלפת המעסיקים. הנאשמת 1 לא ניסתה להתחמק מחובתה לתשלום פדיון חופשה, ואף העובדות לא סברו כך כפי שעלה ממסכת הראיות. אף אחד מהעובדים לא תבע את החברה, ועם כולם הגיעו להסדרים שגובו בכתבי ויתור אשר האמור בהם אף הוסבר להם בשפה הרוסית.

לסיכום טענו הנאשמים, כי עסקינן ב"פדיון חופשה" ולא ב"דמי חופשה", כך שפדיון חופשה אינו נושא הלנה ואף תקופת ההתיישנות הינה 3 שנים להגשת תביעה בגינו, בעוד שדמי חופשה דינם כשכר מולן. לטענת הנאשמים, לא היה כל שיהיו מכוון בביצוע התשלום באיחור, והדבר נבע מסיבות אובייקטיביות.

19. מהתמונה שנפרשה בפני בית הדין לאחר קיום מסכת הראיות, עולה כי הנאשמת 1 לא ניסתה להתחמק מהחובה לתשלום פדיון חופשה, ואף העובדים לא טענו כך. הוכח כי הנאשמת פעלה בתום לב כלפי עובדיה, ושילמה להם את הסכומים בסיום ההתקשרות עת ביצעה גמר חשבון, והכל תוך מתן הסברים בשפה הרוסית, שפתם של העובדים נשוא האישומים.

כך למשל, מעדותה של גב' פרנץ יקטרינה, אשר היתה מנהלת חשבונות חיצונית לנאשמת 1, עולה כי הנפיקה תלושי שכר לעובדים בחודש 9/09, מיד עם סיום עבודתם, ובהם צויין רכיב פדיון החופשה.

מעדותה של העדה עולה, כי פיצויי פיטורים שולמו לגב' ראיסה בחודש 02/10. עדה זו אף אישרה, כי הנאשמת 1 לא הורתה להנפיק תלושי שכר למראית עין, ואף הוסיפה כי גם אם היתה מתבקשת לעשות זאת, היא לא היתה עושה זאת. מעדותה עלה, כי הנאשמת 1 פעלה בתום לב מיד עם סיום יחסי העבודה בחודש 8/09. הנאשמת הנפיקה מיד תלושי שכר אשר שיקפו את זכאותם של העובדים לפדיון חופשה, ובסופו של יום אותם סכומים שולמו בפועל לעובדים.

גם גב' גלמן העידה בבית הדין בנושא, אך עיקר חקירתה היה ביחס לעצם הזכאות ולאופן חישוב רכיב פדיון החופשה.

גב' מאיה לוקובסקי הופיעה בכתב האישום כעובדת שלא שולם לה פדיון חופשה תוך זמן סביר. עובדת זו העידה כי עבדה באותו בית ספר בנקיון 15 שנים עובר לעבודתה בנאשמת. העדה העידה כי פוטרה בסוף 8/09, וכי שוחחה עם נאשם 2 בשפה הרוסית. עוד העידה, כי כאשר סיימה לעבוד, זומנה לבוא כדי "לסיים חשבון", וזאת בספטמבר או באוקטובר. עובדת זו הגיעה בפועל ביום 7/12/09, קיבלה את התשלום והוסבר לה היטב על מה היא חותמת. לפיכך עולה, כי עובדת זו זומנה תוך זמן קצר וסביר לבוא ולקבל את התשלום בגין פדיון חופשה, והיא הגיעה מאוחר יותר מסיבותיה שלה.

די בכך כדי לדחות את האישום ביחס לעובדת זו.

ביחס לעובדת **גב' ראיסה סמרקוביץ**, הסכימו הצדדים שקיבלה פדיון חופשה ביום 2/2/10 במסגרת גמר חשבון שנערך לה. כמו כן, מסרה היא מספר הודעות הודעות לחוקרי המאשימה. יצוין, כי במסגרת חקירתה הראשית כלל לא נשאלה על האישום ביחס לתשלום פדיון החופשה באיחור. במסגרת חקירתה הנגדית העידה, כי בסיום יחסי העבודה היא התקשרה לנאשמת 1 ונאמר לה להגיע כדי להפגש עם נאשם 2, אך היא ביררה, ומאחר ונאשם 2 לא היה במקום היא לא נסעה למשרדי הנאשמת 1 בעיר באר שבע. עוד התברר, כי עובדת זאת עבדה באותו מקום עובר לעבודתה בנאשמת 1, וגם המשיכה לעבוד שם אחרי סיום עבודתה בנאשמת 1. במסגרת חקירתה החוזרת, הסבירה העדה ביחס להשתלשלות העניינים מסיום העבודה ועד ליום תשלום פדיון החופשה, בזו הלשון:

"ספטמבר, אוקטובר, נובמבר ישבתי בבית וחשבתי שהחברה חוזרת לעבודה. ב-1/12 התחילה לעבוד חברת אתגר. התקשרתי להנהלת חשבונות של הנאשמת ושאלתי מה עם הכסף הבנות ענו שם".

לפיכך עולה כי יחסי העבודה הסתיימו ביום 31/8/09, ועובדת זו זומנה בסמוך לאחר מכן לקבל את התשלום המגיע לה, אך היא זו שנמנעה מלהגיע לאלתר והגיעה רק מאוחר יותר. לפיכך, ככל שחל שיהיו בתשלום, הרי שהעובדת היא זו שאחראית לו, ודי בכך כדי לקבוע כי לא הוכח האישום גם ביחס אליה.

גם **גב' זנאידה סירומיאטניקו** העידה ביחס לנושא פדיון החופשה. עדה זו העידה כי לא זכרה מתי שולם לה פדיון חופשה, אך העידה כי הנאשם 2 שילם לה פיצויי פיטורים. גם עדה זו העידה שנאשם 2 הוא אדם טוב, וכן שבסיום עבודתה נערך לה גמר חשבון, ושהוסבר לה בשפה הרוסית על מה היא חותמת.

מעיון במסמך עליו חתמה עדה זאת עולה, כי פדיון החופשה שולם לה ביום 25/11/09 במשרדי הנאשמת 1 בעיר באר שבע. כפי שהתברר, עדה זו עברה לעבוד במקום אחר לאחר סיום העסקתה בנאשמת 1, ונסיבות עיתוי המועד בו הגיעה למשרדי הנאשמת 1 לא הובהרו, ולא הוכח כי האיחור בתשלום נבע מהתנהלות הנאשמת 1.

חיזוק למסקנה שצויינה לעיל ניתן למצוא בעדותו של העובד **מר לזר קרוז**. אין חולק, כי גמר חשבון נערך עמו ביום 18/2/10, אך היטיב הוא לתאר את הנסיבות עובר ליום זה בהאי לישנא:

"ש. מציג בפניך מא' 32, מסמך שמסומן ש' 4, המחאה מתאריך 18/2/10, ספר לי מה המחאה הזו ?

ת. פיצויים.

ש. מישהו דיבר איתך לפני קבלת המחאה הזו?

ת. הנאשם נמצא בבאר שבע ואנחנו בערד, כשהנאשם סיים עבודתו בבית הספר כי הפסיקו את החוזה איתו, התקשרנו אליו, והוא אמר לבוא לבאר שבע לעשות גמר חשבון".

נראה כי דברים אלו מדברים בעד עצמם. בנוסף, גם עד זה אישר שלא היתה בעיה של תקשורת עם המעסיק, והוא אף הרגיש שלא מנסים לדחות את ביצוע התשלומים המגיעים לו בסיום העסקתו. לסיכום, מעדותו של עד זה עולה כי בסמוך לאחר סיום עבודתו הוא הוזמן לבוא לעריכת גמר חשבון, והוא הגיע במועד שבחר.

לפיכך, האיחור בתשלום פדיון חופשה ביחס לעובד זה לא נבע מהתנהלות הנאשמת 1.

20. מכל האמור לעיל עולה, כי ארבעת העובדים נשוא כתב האישום (ביחס לתשלום פדיון החופשה) קיבלו את פדיון החופשה במועדים שונים, וכי הנאשמים לא התחמקו מתשלום הזכות, ואף לא ניסו לדחות את מועד התשלום. לעובדים נאמר להגיע למשרדי הנאשמים לשם ביצוע גמר חשבון, אך נסיבות שאינן תלויות בנאשמים הובילו בסופו של יום לשיהוי מסוים בביצוע התשלום.

הוכח כי הנאשמים הנפיקו את תלושי השכר הכוללים את פדיון החופשה מיד לאחר סיום העבודה, וגם בכך יש כדי ללמד אודות תום ליבם ואודות כוונתם להסדיר את התשלום בפועל.

יש לציין כי הוכח שעסקינן בעובדים שביקשו לקבל כל העת את התשלומים ישירות לידיהם, ולא באמצעות העברה בנקאית, וכך נהגו הנאשמים לשלם להם במשך כל שנות עבודתם. לפיכך, היה על הנאשמים להמתין שהעובדים יגיעו אליהם לביצוע גמר החשבון, ולא ביצעו העברה בנקאית.

לאור המסקנה דלעיל, לא היה מקום להדרש להכרעה ביחס לזכות העובדים לתשלום פדיון חופשה לאחר חילופי מעסיקים. עם זאת, יש בסוגייה זאת כדי ללמד אודות תום ליבם של הנאשמים; שהרי, לו היו הנאשמים חפצים להתחמק מתשלום פדיון החופשה, והיו תרים אחר דרך לעשות כן, היו נאחזים בטענת חילופי המעסיקים ונמנעים מתשלום. הנאשמים לא טענו לכך בזמן אמת, היות ולא תרו אחר דרך להתחמק מתשלום פדיון החופשה.

21. לאור האמור לעיל, יש לזכות את הנאשמים מן העבירה המתייחסת לאי תשלום פדיון חופשה.

אחרית דבר

22. מכל האמור לעיל עולה, כי יש לזכות את הנאשמים מהעבירות אשר יוחסו להם בכתב האישום.

23. הכרעת הדין תישלח לצדדים בדואר לפי בקשתם.

ניתנה היום, כ' אדר א' תשע"ו, 29 פברואר 2016, בהעדר הצדדים.